

на. На крају се налази текст о неизоставним маркетиншким активностима без којих би све активности библиотеке биле мање друштвено видљиве. Само агресивни приступ и борба за медијски простор су прави начини на које библиотека може да се наметне грађанима и има незаменљиву улогу у ово ново доба, доба комуникације и знања.

Публикација обилује сјајним фотографијама које на најбољи начин илуструју достигнућа скандинавских јавних библиотека у технолошком, архитектонском, социјалном и надамце библиотечком погледу. Може послужити као извор проверених примера из праксе, инспирација или звезда водиља у трансформацији у нову библиотеку, оријентисану ка кориснику.

Мр Наташа Белић
Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет
– Семинарска библиотека за српски језик и лингвистику
natasam@ff.uns.ac.rs

Библиотека као васељена

Аранитовић, Добрило, прир. и прев. *Библиотека као огледало васељене: огледи из савремене руске науке о библиотекарству*. Београд: Службени гласник РС; Инђија: Библиотека „Ђорђе Натошевић“, 2009.

У непрегледном мору нових наслова и у свеукупној богатој издавачкој делатности данашњице, једна књига се издваја, најпре својим изузетно потетским насловом, а затим и својим садржајем. Реч је о зборнику *Библиотека као огледало васељене*, чији је приређивач и преводилац Добрило Аранитовић, један од најугледнијих библиотекара и библиографа у нашој земљи, иначе библиотекар саветник у Библиотеци шабачкој. Да није реч само о субјективном мишљењу, потврђује и податак да су овај зборник огледа и његов приређивач, Д. Аранитовић, награђени престижном Наградом *Сшојан Новаковић* (за 2009. годину) коју додељује Библиотекарско друштво Србије појединцу или групи аутора за објављено дело од изузетног значаја у области библиотечно-информационе делатности.

Библиотека као огледало васељене је зборник огледа из савремене руске науке о библиотекарству које је, као што смо већ напоменули, изабрао, приредио и превео Добрило Аранитовић. Рецензент и аутор одличног предговора, „Библиотекарство на размеђи миленијума“ је др Жељко Вучковић, водећи теоретичар библиотекарства код нас и професор на Педагошком факултету у Сомбору. Књига је прво заједничко издање Службеног гласника РС (Београд) и Библиотеке „Др Ђорђе Натошевић“ из Инђије и објављена је 2009. године. *Библиотека као огледало васељене* нашла је своје место у „младој“ библиотеци *Lexis* (едиција *Слово*) Службеног гласника, поред великог броја лексикографских издања, речника, лексикона и енциклопедија, библиографија, научних и есејистичких радова савремене

них и аутора из ранијих периода. Само на први поглед може се учинити да је тематика зборника везана искључиво за стручну библиотечку проблематику и да је, самим тим, усмерена на ограничен читалачки круг. Други и пажљивији поглед, као и детаљно читање књиге, показују нешто сасвим друго. Према речима Жељка Вучковића, текстови које садржи књига *Библиотека као огледало васељене* „могу бити подстицајни и ширем интелектуалном кругу, књижевним критичарима, педагозима, психолозима, филозофима, социолозима, свима онима које занимају феномени књиге и читања, али и промене епохалне парадигме у контексту информатичког друштва и постмодерне као његовог духовног еквивалента“.

Приређивач је читаоцима представио 46 огледа из савремене руске науке о библиотекарству познатих руских теоретичара библиотекарства, а огледи су распоређени у девет тематских целина:

- „Поетика и филозофија библиотекарства“,
- „Библиотечка митологија и професионална самосвест“,
- „Етичке дилеме библиотечке професије“,
- „Институционална и комуникативна рационалност библиотекарства“,
- „Библиотеке пред изазовима информатичке цивилизације“,
- „Библиографија и организација знања“,
- „Библиотеке и култура читања“,
- „Библиотеке у огледалу школе“ и
- „Библиотека као медицина душе“.

Поменуће тематске целине или тематски кругови нижу се од најопштијег, филозофског приступа библиотекарству ка посебним, ускостручним темама попут библиографије, читања, библиотерапије, етичких дилема библиотечке професије и др.

Чини нам се да текстови из прве целине, насловљене „Поетика и филозофија библиотекарства“ најбоље објашњавају наслов овог зборника. Огледи из првог дела посећени су проблемима библиотечке филозофије и баве се различитим филозофским приступима књигама и библиотекама. Чувајући се да не претеремо у детаљима, поменућемо само истакнутог руског мислиоца, „идеалног библиотекара“, Николаја Фјодоровича Фјодорова и његов филозофски приступ разматрању библиотекарства. У низу својих радова, „идеални библиотекар“ приказује идеалну библиотеку као слику света, видљиве и невидљиве васељене, умрлог и оног што је још живо, прошлости и садашњости. Мисија библиотеке је, према његовом мишљењу, да сакупља, чува и чини доступним дела аутора ради разгледања, поштовања, читања, а посебно истраживања, чији је циљ да на основу дела васкрсне његовог аутора, зато што се иза књига, на први поглед мртвих ствари, увек скривају жива бића која су их писала.

После првог тематског блока, који се, као што смо већ истакли, бави општим, филозофским приступима библиотекарству, следе други, који за предмет истраживања имају стручне теме. У другом тематском кругу, „Библиотечка митологија и професионална самосвест“, кроз огледе три руска теоретичара библиотекарства читамо причу о развоју библиотекарства у Русији до рас-

пада Совјетског Савеза и након тога. Трећа целина се бави етичким дилемама савременог библиотекарства, попут мобинга и феминизације професије библиотекара, као и описивањем и решавањем негативних појава у библиотекарској пракси. Тематске целине које следе доносе интересантне огледе (и веома занимљиве погледе) у којима се аутори баве важним питањима библиотечке делатности, говорећи о суштинским обележјима библиотеке као социокултурне институције, педагошким и психолошким функцијама библиотечке делатности, о повезаности културе и књиге, о односима библиотекара и читалаца, о приступу читаоцима, о школским и дечјим библиотекама, о раду библиотекара са децом и омладином „ризичне групе“ и др. Посебан тематски део, на самом крају књиге, „Библиотека као медицина душе“, доноси три дивна и веома занимљива текста о библиотерапији, научној дисциплини насталој на размеђи психијатрије, психологије и науке о библиотекарству. Библиотерапија спада у веома актуелне облике психотерапије зато што веома ефикасно и једноставно помаже особама са емоционалним проблемима и менталним болестима.

Књигу *Библиотека као оледало васељене* можемо описати као отворено дело, по чијим ће се страницама будући читаоци кретати слободно, читајући огледе редом и поретком у зависности од сопствених интересовања и избора. Према речима аутора предговора, књига „не намеће један поглед и не намеће никакав затворени или идеологизовани смисао, већ иницира и провоцира размисавање и дијалог“.

Татјана Брзуловић Станисављевић, МА
Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, Београд
brzulovic@unilib.bg.ac.rs

Књижнице и ауторско право

Хорват, Александра и Данијела Живковић. *Књижнице и ауторско право*. Загреб: Хрватска свеучилишна наклада, 2009.

Књижнице и ауторско право издато је, крајем прошле године, као прво дело у хрватској литератури које обрађује проблематику ауторских и сродних права на подручју библиотека. Књига веома једноставним речником објашњава ауторско право и начин примене. Првенствено је намењена библиотекама који се са проблемима ауторско-правне заштите и недоумицама срећу сваког дана обављајући своју делатност.

Питање поштовања ауторског права последњих година налази се у жижи интересовања. Претмет истраживања ове књиге је примена ауторског права у библиотекама и како се заштита ауторских права рефлектује на кориснике и коришћење библиотечке грађе. Идеја о овој књизи настала је пре десетак година, како су објасни-

ле ауторке у предговору књиге. Аутори су професори др Александра Хорват и др Данијела Живковић са Одсека за информацијске знаности Филозофског факултета у Загребу.

Књига је тематски подељена на 14 поглавља и почиње дефинисањем слободног приступа информацијама и заштите ауторског права.

У следећем поглављу објашњава се појам ауторског дела. Оно може бити књижевна, уметничка или научна интелектуална творевина изражена у било ком облику (папирном, магнетном, електронском).

Треће поглавље прецизно дефинише ко све може бити аутор и која све права он има. Аутором се сматра свако физичко лице које је створило неко дело. Њему